

Ochrona dóbr osobistych w orzecznictwie sądowym (z uwzględnieniem problematyki prawa prasowego oraz prawa Internetu)

- ☛ Czy doszło do naruszenia dobra osobistego?
- ☛ Wyrok Sądu Apelacyjnego Łodzi z dnia 26 sierpnia 2015 r.
- ☛ **Sygn. akt I ACa 29/15**
- ☛ powodowie zażądali zapłaty **80.000 zł** tytułem zadośćuczynienia za szkody moralne i rozstrój zdrowia
- ☛ W zakupionym w dniu 10.9.2012 r. serze M. G. po otwarciu szczelnego opakowania i pokrojeniu sera w plastry zauważyli na jednym z nich ciemną plamkę, która po bliższym przyjrzeniu okazała się **owadem**.
- ☛ Powodowie ten typ sera kupowali od około dwóch lat i nigdy nie mieli zastrzeżeń co do jego jakości.
- ☛ Ser M. G. spożywali prawie codziennie, a widok znajdującego się w nim owada, spowodował u nich zniesmaczenie, a u powódki dodatkowo pojawił się odruch wymiotny.
- ☛ Powód wykonał dokumentację fotograficzną zanieczyszczonego produktu.
- ☛ Ocena Sądu I instancji
- ☛ Powodowie **nie wykazali**, że podczas produkcji sera M. G. doszło, na skutek zaniedbań pozwanego, do zanieczyszczenia w/w produktu spożywczego, poprzez dostanie się do niego w procesie produkcji muchy domowej.
- ☛ Z materiału dowodowego, załączonego do akt sprawy tj. zarówno fotografii wykonanej przez powoda czy sprawozdania z badań wynika jedynie, iż w serze, który zakupili powodowie znajdował się, na jego powierzchni korpus martwej muchy domowej.
- ☛ Zdaniem Sądu pierwszej instancji powodowie nie wykazali, że **owad dostał się do sera w trakcie procesu produkcji**.
- ☛ powodowie twierdzili, że **doznali rozstroju zdrowia** wywołanego świadomością, że w spożywanym przez nich serze od kilku lat mogły występować insekty oraz inne zanieczyszczenia.
- ☛ W ocenie Sądu Okręgowego jest mało prawdopodobne aby bodziec wizualny w postaci muchy w serze wywołał w psychice powodów tak daleko idące skutki, aby można było określać je jako **rozstrój zdrowia**.
- ☛ OCENA SĄDU APELACYJNEGO

- ☛ Odnosząc się do dóbr osobistych, które mogły zostać w wyniku przedmiotowego zdarzenia naruszone, zaznaczyć należy, że **art. 24 k.c.** wskazuje, iż ten czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.
- ☛ Przesłankami uruchomienia roszczeń, których źródłem jest powyższy przepis jest zatem **bezpośrednie zagrożenie naruszenia dóbr osobistych.**

Należy więc postawić pytanie czy sytuacja, w jakiej znaleźli się powodowie, rodzi podstawy do objęcia ich ochroną na podstawie przepisów o dobrach osobistych?

- ☛ w doktrynie przeważa pogląd, w którym podkreśla się, że **nie dochodzi do naruszenia dobra osobistego,**
- ☛ gdy wyrządzona drugiemu przykrość (dolegliwość) jest - wedle przeciętnych ocen przyjmowanych w społeczeństwie - przykrością (dolegliwością) małej wagi, nie przekracza więc progu, od którego liczyć się już będzie naruszenie dobra osobistego.
- ☛ Podkreśla się przy tym, że stopień przeżywanej przykrości przez dotkniętego naruszeniem może mieć znaczenie dopiero wtedy, gdy **próg ten został przekroczony**, może on być uwzględniony przez sąd w ostatecznym rozstrzygnięciu sprawy, np. przy określaniu sposobu usunięcia skutków naruszenia dobra osobistego.
- ☛ Podobne stanowisko przeważa również w orzecznictwie
- ☛ Reżim ochrony dóbr osobistych jest **obiektywny**, niezależny od człowieka, ma na celu odnalezienie w jednostce ludzkiej jej naturalnych, przyrodzonych praw, stworzony po to aby te prawa chronić.
- ☛ Prawa te chronione są tak na poziomie prawa międzynarodowego jak i w porządku krajowym, przy czym w każdym konkretnym przypadku konieczne jest rozważenie **czy doszło do zagrożenia naruszenia dóbr osobistych skonkretyzowanej jednostki.**
- ☛ Należy przy tym uwzględnić, że w życiu codziennym dochodzi do wielu interakcji, na rozmaitych płaszczyznach, które wiążą się z pewnym poziomem dolegliwości, a które nie muszą konieczne być indywidualnie przez każdego akceptowane.
- ☛ Jednakże dostrzegając ten próg dolegliwości, aby móc mówić o ochronie cywilnoprawnej, należy **zobiektywizować ludzkie oceny i ich odczucia**, bowiem w innym przypadku należałoby uwzględniać każdą subiektywnie pojmowaną krzywdę.
- ☛ Kwestia zagrożenia bądź naruszenia dóbr osobistych musi być zatem ujmowana na płaszczyźnie faktycznej i prowadzić do ustalenia czy dane zachowanie, biorąc pod uwagę **przeciętne reakcje ludzkie**, mogły obiektywnie stać się podstawą negatywnych odczuć po stronie pokrzywdzonego.
- ☛ Abstrahuje się tu od **subiektywnych odczuć osób nadwrażliwych** oraz takich, które z różnych względów (np. wiek) nie mają zdolności do reagowania emocjonalnego na określone

zachowania innych podmiotów (por. wyrok SN z 23.5.2002 r., IV CKN 1076/00. OSN 2003, Nr 9, poz.121).

- ☛ Przy ocenie, czy doszło do naruszenia dobra osobistego decydującego znaczenia nie ma subiektywne odczucie osoby, jej indywidulane wartości uczuć i stanu psychicznego, ale to, jaką reakcję wywołuje naruszenie w społeczeństwie.
- ☛ Należy więc przyjmować **konceptję obiektywną** naruszenia dobra osobistego w kontekście całokształtu okoliczności sprawy (wyrok SN z 26.10.2001 r., V CKN 953/00, niepubl.).
- ☛ Wychodząc z powyższych rozważań należy odpowiedzieć na pytanie jakie odczucie u przeciętnego konsumenta rodziłoby znalezienie w zakupionym przez siebie produkcie spożywczym owada.
- ☛ **Niewątpliwie byłoby to uczucie wstrętu, niechęci, pewnie i oburzenia, jednakże nie można mówić w tym konkretnym przypadku o naruszeniu dobra osobistego w postaci wskazywanego przez powodów zdrowia czy nawet godności.**
- ☛ Reakcja powodów, nawet jeżeli faktycznie miała taki przebieg, zdecydowanie **wykracza** poza odczucia przeciętnego konsumenta.
- ☛ Z tych względów **nie można było uznać, iż doszło do naruszenia dóbr osobistych strony powodowej.**
- ☛ Konieczne jest zachowanie należytych proporcji oraz umiaru i dlatego nie można nadużywać instrumentów prawnych właściwych ochronie dóbr osobistych dla przypadków drobnych, incydentalnych, dotyczących wyłącznie subiektywnych przeżyć powodów - jak w przedmiotowej sprawie - gdyż taki sposób postępowania **prowadziłby do niedopuszczalnego deprecjonowania samego przedmiotu ochrony** (por. wyrok SN z 23.5.2002 r., IV CKN 1076/00, OSNC 2003, z. 9, poz. 121).
- ☛ PODSUMOWANIE...
- ☛ Rozpoznając sprawę w przedmiocie ochrony dóbr osobistych sąd powinien w pierwszej kolejności ustalić, **czy doszło do naruszenia dobra osobistego**, a dopiero w przypadku pozytywnej odpowiedzi ustalić, **czy działanie pozwanego było bezprawne.**
- ☛ WPISY NA FORACH INTERNETOWYCH
- ☛ **Granice dopuszczalnej krytyki**
- ☛ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z dnia 9 lutego 2012 r. - I ACa 717/11 - OSAB 2012/1/3-9
- ☛ TEZA
- ☛ **Powód będący adwokatem jest osobą publiczną.**
- ☛ Musi zatem liczyć się z tym, że jego praca zostanie poddana ocenie, niekiedy radykalnej, oraz
- ☛ wykazać większy stopień tolerancji i odporności wobec niepochlebnych opinii,

- ☛ a nawet brutalnych ataków.
- ☛ Na domenie www.znanyprawnik.eu oceniony został Włodzimierz K., adwokat z L. W dniu 25 stycznia 2011 r. użytkownik posługujący się Nickiem "kika" ocenił Włodzimierza K. jako bardzo słabego.
- ☛ W komentarzu pokreślił, iż odradza tego adwokata, gdyż kompletnie nie zna się na tym co robi, jest niepoukładany i niekompetentny.
- ☛ Oprócz tej opinii także inni użytkownicy ocenili adwokata Włodzimierza K. (5 opinii), w których określili go jako najlepszego, zachwalając jednocześnie jego usługi (wydruk ze strony www.znanyprawnik.eu z dnia 26 kwietnia 2011 r. k. 6).
- ☛ Użytkownik o Nicku "kika" opisał adwokata Włodzimierza K. w ten sposób: **"Odradzam tego adwokata. Kompletnie nie zna się na tym co robi. Niepoukładany i niekompetentny"**.
- ☛ Stanowisko Sądu
- ☛ Sąd uznał, że opinia wyrażona przez użytkownika portalu **nie nosi cech bezprawności**.
- ☛ W pierwszej kolejności podkreślił, że dla oceny obrazy godności decydujące znaczenie ma nie subiektywny odbiór tych określeń przez samego powoda, lecz **odbiór obiektywny**, uwzględniający kontekst, w jakim określenia te zostały użyte.
- ☛ Ten kontekst zaś musi uwzględniać fakt, że powód jest adwokatem, a zatem postacią znaną i rozpoznawalną.
- ☛ Dlatego powoda należy uznać za **osobę publiczną**.
- ☛ Stwierdzenie to ma doniosłe znaczenie dla przeprowadzenia oceny, czy doszło do naruszenia jego dóbr osobistych.
- ☛ W doktrynie i orzecnictwie podkreśla się, że wobec osób publicznych przy ocenie ewentualnych naruszeń dóbr osobistych należy stosować **inną miarę** aniżeli wobec osób prywatnych, granice dopuszczalnej krytyki w stosunku do tych osób oraz ich działalności są szersze, aniżeli wobec osób nieprowadzących takiej działalności (por. wyrok SN z 26.02.2002 r., I KKN 413/01, OSNC 2003/2/24), ich odporność na krytykę jest i musi być podwyższona.
- ☛ Owo zróżnicowanie zakresu ochrony dóbr osobistych w stosunku do osób pełniących rolę publiczną stanowi również jedną z podstawowych zasad w orzecnictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na gruncie **art. 10 Konwencji** o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.
- ☛ Tytułem przykładu wskazać należy, że w sprawie **Lingens przeciwko Austrii** (orzeczenie z 8.07.1986 r.) Trybunał jednoznacznie wskazał, że granice dopuszczalnej krytyki w stosunku do osób prowadzących działalność publiczną są **szersze**.
- ☛ Osoby podejmujące taką działalność w sposób nieunikniony a zarazem świadomy i dobrowolny wystawiają się na kontrolę i reakcję ze strony opinii publicznej.

- ☛ O udzieleniu ochrony prawnej żądaniu powoda powinna zatem w znacznej mierze decydować analiza uwzględniająca również **społeczny odbiór spornych sformułowań**, dokonany według kryteriów właściwych dla uczestników dyskursu publicznego.
- ☛ Konieczne jest przy tym zachowanie należytych **proporcji i umiaru**.
- ☛ **Dobra osobiste** są czymś szczególnie cennym, należy dążyć do zapewnienia ich ochrony w każdym przypadku, w którym odniesiony w nich uszczerbek znajduje potwierdzenie nie tylko w odczuciu samego zainteresowanego, ale i w **zobiektywizowanej ocenie zewnętrznej**.
- ☛ Ustalanie dla konkretnego przypadku **modelu obiektywnego** musi zostać zrelatywizowane do poziomu wykształcenia, kultury i sposobu bycia pokrzywdzonego oraz sprawcy naruszenia.
- ☛ W konsekwencji stwierdzić trzeba, że wypowiedzi, które legły u podstaw roszczenia powoda, nie przekroczyły miary właściwej dla tego typu dyskursu publicznego.
- ☛ Użytkownik domeny internetowej **www.znanyprawnik.eu** ocenił jedynie pracę powoda.
- ☛ Opisał swoje wrażenia ze współpracy i całość skomentował.
- ☛ Nie używał przy tym słów obraźliwych czy też wulgarnych. Użyte zwroty nie odnoszą się do faktów, lecz oceniają działalność powoda, zatem nie można ich rozpatrywać w kategorii prawdy i fałszu. (...)
- ☛ Zdaniem Sądu kwestionowane przez powoda wypowiedzi nie naruszały jego dóbr osobistych.
- ☛ **Powód będący adwokatem jest osobą publiczną.**
- ☛ Jako osoba publiczna, musi się liczyć z tym, że jego praca zostanie poddana ocenie, niekiedy radykalnej oraz wykazać większy stopień tolerancji i odporności wobec niepocholebnych opinii, a nawet brutalnych ataków.
- ☛
- ☛ Jednocześnie muszą wykazać **większy stopień tolerancji** nawet wobec brutalnych ataków skierowanych przeciwko nim.
- ☛ **Tego wymaga prawo do otwartej i nieskrępowanej debaty.**
- ☛ To niewątpliwie dotyczy osób zajmujących stanowiska publiczne, także prawników.
- ☛ Granice dopuszczalnej krytyki są bowiem szersze, aniżeli w przypadku osób, których nie można uznać za publiczne.
- ☛ Dlatego też powództwo jako bezzasadne na zasadzie **art. 23 k.c.** podlegało oddaleniu. (...)
- ☛ **PODSUMOWANIE...**
- ☛ Wobec osób publicznych przy ocenie ewentualnych naruszeń dóbr osobistych należy stosować **inną miarę** aniżeli wobec osób prywatnych.

- ☛ **Granice dopuszczalnej krytyki** w stosunku do osób publicznych oraz ich działalności są szersze, aniżeli wobec osób nieprowadzących takiej działalności.
- ☛ W konsekwencji ich odporność na krytykę musi być **podwyższona**.
- ☛ Zróżnicowanie zakresu ochrony dóbr osobistych w stosunku do osób pełniących rolę publiczną stanowi jedną z podstawowych zasad w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Praw Człowieka na gruncie **art. 10 Konwencji** o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.
- ☛ Osoby podejmujące **działalność publiczną** bowiem w sposób nieunikniony a zarazem świadomy i dobrowolny wystawiają się na kontrolę i reakcję ze strony opinii publicznej.
- ☛ Jednocześnie muszą wykazać **większy stopień tolerancji** nawet wobec brutalnych ataków skierowanych przeciwko nim.
- ☛ Tylko wyjątkowo można usprawiedliwiać zakaz wypowiedzi krytycznych wobec działań lub zaniechań organu **pochodzącego z wyboru**.
- ☛ Nie sposób przewidzieć do którego momentu wypowiedź jeszcze mieści się w granicach dopuszczalnej krytyki, a kiedy już nie.
- ☛ Taka granica może być określana tylko **w okolicznościach konkretnego przypadku**.
- ☛ Obowiązki dziennikarzy w świetle prawa prasowego
- ☛ Aleksander Kwaśniewski c/a „Życie”
- ☛ W sierpniu 1997 roku w dzienniku ogólnopolskim „Życie” Tomasza Wołka i w gazecie lokalnej „Dziennik Bałtycki” ukazały się artykuły zatytułowane **„Wakacje z agentem”**, których przedmiotem miały być ewentualne spotkania w czasie wakacji w Cetniewie Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego z agentem Władymirem Ałganowem.
- ☛ Przed publikacją tych artykułów dziennikarze przez ponad dwa miesiące zbierali materiały w ośrodku wypoczynkowym „Cetniewo”, zapoznali się ze wszelkimi możliwymi dokumentami, które im udostępniono a także rozmawiali ze wszystkimi osobami, które miały jakąkolwiek wiedzę na ten temat, na koniec zwrócili się także do Prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego z prośbą o wywiad na temat domniemanych spotkań z agentem rosyjskiego wywiadu.
- ☛ Prezydent wywiadu nie udzielił, natomiast oświadczył publicznie, że na przełomie lipca i sierpnia 1994 roku, z Władymirem Ałganowem, nie spotykał się.
- ☛ Dysponując tak zgromadzonym materiałem dziennikarze opublikowali w wskazanych gazetach artykuły pt. „Wakacje z agentem”, w których postawiono pytania o możliwy osobisty kontakt Aleksandra Kwaśniewskiego z Ałganowem wyraźnie podkreślając że Aleksander Kwaśniewski unikał kontaktu z tą osobą.
- ☛ Reakcją Aleksandra Kwaśniewskiego było wytoczenie **powództwa przeciwko autorom artykułów, redaktorom naczelnym i wydawcom obu tych gazet**.

- ☛ Jednym z punktów żądania Prezydenta było żądanie zasądzenia zadośćuczynień w rekordowej wysokości 2,5 mln zł.
- ☛ Sądy pierwszej i drugiej instancji uwzględniły w części żądania pozwu nakazując przeproszenie powoda, natomiast oddaliły w całości żądanie zasądzenia zadośćuczynienia.
- ☛ Od niekorzystnego postanowienia kasację wnieśli pozwani i Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 14 maja 2003 w sprawie o sygn. akt I CKN 463/01 uwzględnił kasację, a jednocześnie sformułował pogląd, zgodnie, z którym **w przypadku dochowania przez pozwanych dziennikarzy zasad szczególnej staranności i rzetelności nie ponoszą oni odpowiedzialności za podanie nieprawdziwych informacji.**
- ☛ .
- ☛ Wyrok ten stał w sprzeczności z **dotychczasową linią orzecznictwa** Sądu Najwyższego, zgodnie z którą **niezależnie od zachowania rzetelności i staranności dziennikarze ponosili odpowiedzialność za napisanie nieprawdy.**
- ☛ Wobec istniejącej rozbieżności w orzecznictwie, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego wystąpił z wnioskiem do poszerzonego składu Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie, jakie są podstawy odpowiedzialności dziennikarzy
- ☛ „Czy postawienie **nieprawdziwego zarzutu** w publikacji prasowej może być uznane za bezprawne naruszenie dóbr osobistych (art. 24 § 1 k.c.), jeżeli dziennikarz zachował **szczególną staranność i rzetelność** przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych (art. 12 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. - Prawo prasowe, Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.)?" podjął uchwałę:
- ☛ Wykazanie przez dziennikarza, że przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych działał **w obronie społecznie uzasadnionego interesu** oraz wypełnił obowiązek zachowania **szczególnej staranności i rzetelności**, uchyla bezprawność działania dziennikarza.
- ☛ Jeżeli zarzut okaże się nieprawdziwy, dziennikarz zobowiązany jest do jego odwołania.
- ☛ Z uzasadnienia...
- ☛ Jeżeli do naruszenia dobra osobistego doszło **w publikacji prasowej**, przy stosowaniu art. 24 k.c. należy uwzględniać przepisy Prawa prasowego.
- ☛ Stosunek wzajemnego uzupełniania się przepisów kodeksu cywilnego i Prawa prasowego w sytuacji, w której do naruszenia dobra osobistego doszło w publikacji prasowej, dotyczy nie tylko roszczeń uprawnionego, ale także oceny naruszenia dobra oraz bezprawności tego naruszenia.
- ☛ Przy analizowaniu w takiej sprawie przesłanek wyłączenia bezprawności należy mieć na względzie także szczegółowe regulacje zawarte w Prawie prasowym.
- ☛ W takim znaczeniu można mówić o **modyfikacji odpowiedzialności dziennikarzy w stosunku do zasad ogólnych.**

☛ Prawo prasowe określa powinności dziennikarza, przypisując mu obowiązki zachowania szczególnej staranności i rzetelności przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych (**art. 12 ust. 1 pkt 1**) oraz działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego (**art. 10 ust. 1**).

☛ **Art. 10. 1.** Zadaniem dziennikarza jest służba społeczeństwu i państwu. Dziennikarz ma obowiązek działania zgodnie z etyką zawodową i zasadami współżycia społecznego, w granicach określonych przepisami prawa.

☛ 2. Dziennikarz, w ramach stosunku pracy, ma obowiązek realizowania ustalonej w statucie lub regulaminie redakcji, w której jest zatrudniony, ogólnej linii programowej tej redakcji.

☛ **Art. 12. 1.** Dziennikarz jest obowiązany:

☛ 1) zachować **szczególną staranność i rzetelność przy zbieraniu i wykorzystaniu materiałów prasowych**, zwłaszcza sprawdzić zgodność z prawdą uzyskanych wiadomości lub podać ich źródło,

☛ 2) chronić dobra osobiste, a ponadto interesy działających w dobrej wierze informatorów i innych osób, które okazują mu zaufanie,

☛ 3) dbać o poprawność języka i unikać używania wulgaryzmów.

☛ 2. Dziennikarzowi nie wolno prowadzić ukrytej działalności reklamowej wiążącej się z uzyskaniem korzyści majątkowej bądź osobistej od osoby lub

jednostki organizacyjnej zainteresowanej reklamą.

☛ Stwierdzony przy zastosowaniu kryteriów obiektywnych fakt zadośćuczynienia tym obowiązkom powinien być czynnikiem uwzględnianym przy ocenie **bezprawności** działania,

☛ w przeciwnym razie wskazanym przepisom Prawa prasowego, związanym z doniosłymi zadaniami wolnej prasy, odmówi się należytego im znaczenia.

☛ Za jedną z okoliczności wyłączających bezprawność naruszenia dóbr osobistych uznaje się w orzecznictwie i piśmiennictwie **działanie w obronie społecznie uzasadnionego interesu**.

☛ Przed rozważaniem znaczenia prawdziwości zarzutu naruszającego dobro osobiste trzeba wyraźnie podkreślić pierwszorzędne znaczenie wykazania wspomnianego kontratypu jako podstawy wyłączenia bezprawności.

☛ W wypadku publikacji prasowych interes ten wyraża się przede wszystkim w **urzeczywistnieniu zasad jawności życia publicznego i prawa społeczeństwa do informacji**.

☛ Istotne znaczenie ma zatem właściwe rozumienie i ustalenie społecznie uzasadnionego interesu.

☛ Dotyczy on sfery życia publicznego, takiej więc, w ramach której można mówić zarówno o istnieniu potrzeby ważnej w demokratycznym społeczeństwie **otwartej debaty publicznej**,

jak i o takim prawie do uzyskiwania informacji, które wymaga realizacji przez środki społecznego przekazu.

- ☛ Do naruszenia dobra osobistego dochodzi **w chwili publikacji** materiału prasowego i ta chwila jest decydująca dla oceny bezprawności naruszenia, chodzi bowiem o stan rzeczy możliwy do uchwycenia w tym czasie.
- ☛ dziennikarza obciąża dowód, **działania w obronie społecznie uzasadnionego interesu**, że **rzetelnie oraz starannie zebrane i zweryfikowane źródła** stanowiły - według obiektywnych kryteriów - uzasadnioną podstawę do sformułowania zarzutu,
- ☛ oraz że okoliczności sprawy zostały przedstawione w sposób **wszechstronny i obiektywny**,
- ☛ a opublikowany materiał miał znaczenie z punktu widzenia **usprawiedliwionego zainteresowania społeczeństwa** i jego prawa do informacji o sprawach dotyczących sfery życia publicznego.
- ☛ Spełnienie **wszystkich tych wymagań** sprzeciwia się uznaniu, że opublikowanie materiału prasowego było działaniem bezprawnym.
- ☛ Wykazanie istnienia tzw. kontratypu w postaci działania dla realizacji **społecznie uzasadnionego interesu**,
- ☛ a ponadto zachowania **szczególnej rzetelności i staranności** w rozumieniu art. 12 ust. 1 Pr.pras., to wykazanie przesłanek decydujących o **wyłączeniu bezprawności** naruszenia dobra osobistego w chwili opublikowania materiału prasowego.
- ☛ PRAWO DO PRYWATNOŚCI
- ☛ **Prawo do prywatności jest wartością chronioną konstytucyjnie.**
- ☛ Zgodnie z **art. 47 Konstytucji**, każdy ma prawo do ochrony prawnej życia prywatnego, rodzinnego, czci i dobrego imienia oraz do decydowania o swoim życiu osobistym.
- ☛ Ochrona prywatności obejmuje także autonomię informacyjną (**art. 51 Konstytucji**), która oznacza prawo do decydowania o ujawnieniu innym informacji dotyczących swojej osoby, a także prawo do kontroli nad takimi informacjami, jeżeli znajdują się one w posiadaniu innych podmiotów (wyroki Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 listopada 2002 r., K 41/02, OTK-A Zb.Urz. 2002, nr 6, poz. 83 oraz z dnia 19 lutego 2002 r., U 3/01, OTK-A Zb.Urz. 2002, nr 1, poz. 3).
- ☛ **Artykuł 8 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka**
- ☛ **Prawo do poszanowania życia prywatnego i rodzinnego**
- ☛ 1. Każdy ma prawo do poszanowania swojego życia prywatnego i rodzinnego, swojego mieszkania i swojej korespondencji.
- ☛ 2. Niedopuszczalna jest ingerencja władzy publicznej w korzystanie z tego prawa, z wyjątkiem przypadków przewidzianych przez ustawę i koniecznych w demokratycznym społeczeństwie z

uwagi na bezpieczeństwo państwowe, bezpieczeństwo publiczne lub dobrobyt gospodarczy kraju, ochronę porządku i zapobieganie przestępstwom, ochronę zdrowia i moralności lub ochronę praw i wolności innych osób.

- ☛ W dniu 25 listopada 2002r. ukazał się w Expressie Ilustrowanym artykuł zatytułowany „Kocha, bije, szanuje, kocha...Trudna miłość mecenasa i modelki”.
- ☛ W publikacji zostały opisane wydarzenia z życia prywatnego M. i M. B.
- ☛ W celu zapobiegnięcia ewentualnym negatywnym skutkom publikacji autor zmienił imiona i pierwszą literę nazwiska bohaterów.
- ☛ **Powód** jest z zawodu adwokatem, zdobył rozgłos jako obrońca w procesach opozycjonistów. Znany jest również w świecie politycznym, w czasie jednych z wyborów kandydował do parlamentu, zajmuje się również działalnością charytatywną.
- ☛ **Powódka** jest znaną fotomodelką, wielokrotnie pozowała do aktów, gra role w polskich serialach, jest właścicielką łódzkiej firmy zajmującej się doradztwem prawno - finansowym i posiada udziały w renomowanej kancelarii adwokackiej.
- ☛ OCENA
Sądu Apelacyjnego
- ☛ **Sygn. akt I ACa 425/06**
- ☛ Prawo do prywatności rozumianej jako dziedzina życia osobistego i rodzinnego jest z jednym z dóbr osobistych pozostających pod ochroną prawa – **art. 24 § 1 k.c.** w związku z **art. 47** Konstytucji RP i **art. 8** Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności.
- ☛ Tylko w szczególnych sytuacjach prawo dopuszcza możliwość czynienia z niej przedmiotu publicznego zainteresowania.
- ☛ W prawie prasowym zasada ta znajduje wyraz w przepisie **art. 14 ust. 6 prawa prasowego**, zgodnie z którym nie wolno bez zgody osoby zainteresowanej publikować informacji oraz danych z prywatnej sfery życia, chyba, że **wiąże się to bezpośrednio z działalnością publiczną danej osoby**.
- ☛ Bezprawne jest rozpowszechnianie przez dziennikarza **informacji i danych dotyczących sfery życia prywatnego** wyłącznie z powołaniem się na prawo do swobody wypowiedzi prasowej
- ☛ Przy publikacji faktów z zakresu cudzej sfery prywatności nie chodzi o wykonywanie prawa do wolności słowa i druku (art. 1 prawa prasowego), ale o naruszenie cudzego dobra osobistego o szczególnej doniosłości.
- ☛ Naruszenie tego dobra mogłoby być pozbawione elementu bezprawności jedynie wyjątkowo, **przy spełnieniu przesłanek z art. 14 ust.6 prawa prasowego**.
- ☛ W rozpoznawanej sprawie...

- ☛ Dziennikarz „Ekspresu Ilustrowanego” bezprawnie opublikował artykuł, w którym zamieścił informacje dotyczące prywatnej sfery życia powodów.
- ☛ Powodowie – osoby zainteresowane - nie udzielili zgody na publikację, zaś w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy nie ma podstaw do przyjęcia, że zostały spełnione przesłanki z art. 14. ust. 6 prawa prasowego.
- ☛ Sąd pierwszej instancji błędnie przyjął, że powodowie prowadzą działalność publiczną.
- ☛ **Działalnością publiczną** w rozumieniu przepisu art. 14 ust. 6 prawa prasowego są wszelkiego rodzaju działania, w szczególności polityczne, społeczne, zawodowe, artystyczne podejmowane w sferze publicznej, a więc dostępne dla wszystkich, podlegające ocenie społeczeństwa.
- ☛ Osobami publicznymi w tym znaczeniu są postacie „życia zbiorowego”, których aktywność z racji przysługujących uprawnień i wykonywanych zadań (obowiązków) powinna podlegać kontroli społecznej, zwłaszcza monitoringu mediów.
- ☛ Osoba może być zaliczona do kręgu **osób publicznych**, gdy spełnia następujące przesłanki: a/ zajmuje się działalnością publiczną i/lub b/ jest osobą powszechnie znaną i/lub c/ jest przedmiotem publicznego zainteresowania.
- ☛ W świetle art. 14 ust. 6 zachodzi wyraźna zależność między zdolnością danej informacji do kształtowania opinii publicznej a dopuszczalną ingerencją w prywatność osoby podejmującej działalność publiczną.
- ☛ Im głębsza ingerencja, tym bardziej ważne muszą być argumenty na rzecz przedstawienia takich (należących do chronionego obszaru praw osobistych) informacji publiczności
- ☛ Powód, adwokat niewykonyjący swojego zawodu, przewodniczący sądu koleżeńkiego jednej z partii politycznych, kandydujący w przeszłości w wyborach i rozważający kandydowanie w przyszłości, nie prowadzi działalności publicznej.
- ☛ Okoliczność, że powódka jest fotomodelką (pozującą do aktów) i aktorką nie ma nic wspólnego z prowadzeniem działalności publicznej w rozumieniu przepisów prawa prasowego (art. 14 ust. 6). Strona pozwana nie wykazała, że powódka jest osobą powszechnie znaną, nawet w ramach społeczności dużego miasta, jakim jest Łódź.
- ☛ Nie można się zgodzić ze stroną pozwaną, że powódka ukazując to, co ukryte i wstydlive, sama rzekła się z ochrony swojego życia prywatnego.
- ☛ Powódka wykonując zawód fotomodelki pozuje do zdjęć eksponujących nagie kobiece ciało, co przecież nie oznacza, iż w ten sposób jej życie prywatne nie podlega żadnej ochronie prawnej.
- ☛ Teza pozwanej, że powódka poprzez pozowanie do aktów dążyła do wystawienia sfery życia prywatnego na widok publiczny, nie jest uzasadniona.
- ☛ Gdyby nawet przyjąć, że powodowie wykonują działalność publiczną (choć w okolicznościach faktycznych rozpoznawanej sprawy nie ma podstaw do takiego poglądu),

- ☛ zamieszczone w kwestionowanym artykule informacje na temat pożycia małżeńskiego powodów,
- ☛ **nie wiążą się bezpośrednio z podejmowanymi przez nich działaniami**, które strona pozwana traktuje w kategoriach działalności publicznej.
- ☛ **Wymóg bezpośredniości**, o którym mowa w przepisie art. 14 ust. 6 prawa prasowego, ogranicza dopuszczalność publikacji informacji oraz danych o działaniach stanowiących przede wszystkim integralną część działalności publicznej, jak również takich informacji, które mogą oddziaływać na ich wykonywanie.
- ☛ Jako wyjątek od zasady ochrony życia prywatnego, wymóg ten powinien być interpretowany stosownie do jego literalnego brzmienia, **wykluczona jest wykładnia rozszerzająca**.
- ☛ W konsekwencji dla wyłączenia bezprawności działania naruszającego prywatną sferę życia konieczny jest **ściśły i funkcjonalny związek** pomiędzy działalnością publiczną i życiem prywatnym jednostki.
- ☛ PODSUMOWANIE...
- ☛ **Granice dopuszczalnej krytyki** osób pełniących funkcje publiczne, w tym zwłaszcza polityków są szersze, aniżeli w przypadku osób niepełniających funkcji publicznych.
- ☛ Osoby podejmujące **działalność publiczną** w sposób nieunikniony, a zarazem świadomy i dobrowolny, wystawiają się na kontrolę i reakcję ze strony opinii publicznej.
- ☛ Muszą wykazać zatem **większy stopień tolerancji** nawet wobec szczególnie brutalnych ataków skierowanych przeciwko nim.
- ☛ Tego wymaga w szczególności **prawo do otwartej i nieskrępowanej debaty publicznej**, stanowiącej jedną z podstawowych wartości państwa demokratycznego.
- ☛ **Osoby uczestniczące w życiu publicznym** muszą godzić się na podawanie do publicznej wiadomości wiedzy o swoim życiu, jeżeli ma to związek z prowadzoną działalnością.
- ☛ Ingerowanie w sferę prywatności może nastąpić tylko wyjątkowo i obejmować tylko takie fakty, które **pozostają w bezpośrednim związku z prowadzoną przez daną osobę działalnością publiczną** (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 maja 2007 r., I CSK 47/07, nie publ.).
- ☛ OCHRONA DÓBR OSOBISTYCH CELEBRYTÓW
- ☛ Do kategorii **osób publicznych** należą zarówno osoby sprawujące funkcje publiczne, jak i osoby, które nie pełniąc ich, odgrywają rolę w różnych dziedzinach życia publicznego, takich jak polityka, życie społeczne, kultura, sztuka, a pośród nich – aktywni w tych ostatnich dziedzinach, cieszący się znacznym zainteresowaniem publiczności i mediów artyści, gwiazdy rozrywki.

- ☛ Osoby te nierzadko same zabiegają o **popularność**, będącą dla nich miarą powodzenia zawodowego, także przez udzielanie wywiadów i informacji o swoim życiu prywatnym wielonakładowym gazetom o niskich czasem aspiracjach (uzasadnienie wyroku SN z dnia 24 stycznia 2008 r., I CSK 341/07 (OSNC 2009, nr 3, poz. 45)
- ☛ Należy jednak podkreślić, że w tym samym orzeczeniu Sąd Najwyższy wskazał, iż „**publiczny**” – w przyjętym wyżej rozumieniu – **status tych osób nie powoduje jednak, że ich życie prywatne staje się automatycznie „życiem publicznym”**.
- ☛ Może być ono przedmiotem zawężonej ochrony prawnej jedynie w granicach, jakie wyznacza, konieczna na to, zgoda zainteresowanej osoby.
- ☛ Prawo prasowe i prawo autorskie uzależniają co do zasady możliwość rozpowszechniania wizerunku oraz publikowania informacji dotyczących prywatnej sfery życia od **zgody osoby zainteresowanej**.
- ☛ Zgoda uprawnionego stanowi przyczynę wyłączającą bezprawność naruszenia dobra osobistego w postaci prywatności na gruncie art. 23 i 24 k.c.
- ☛ Istnienia zgody uprawnionego, ani też jej zakresu **nie domniemywa się**.
- ☛ Pozwanego zaś **obciąża obowiązek wykazania, że uzyskał zgodę uprawnionego** na rozpowszechnianie informacji dotyczącej jego życia prywatnego lub rozpowszechniania wizerunku na określonych warunkach (wyrok SN z dnia 20 maja 2004 r., II CK 330/03 – niepubl.).
- ☛ Sposób redagowania rozstrzygnięcia o żądaniu powoda w sprawach o naruszenie dóbr osobistych

WYROK

Sądu Najwyższego z
14 stycznia 2015 r.
II CSK 747/13

- ☛ Sąd nakazał pozwanemu Skarbowi Państwa **złożenie oświadczenia woli** w Gazecie [...] o treści: „Komendant Policji w [...] wyraża głębokie ubolewanie za działanie nieustalonego funkcjonariusza Policji w Komendzie Powiatowej Policji w [...], polegające na ujawnieniu i wykorzystaniu przez rozpowszechnienie, wbrew obowiązkowi zachowania tych informacji w tajemnicy służbowej, dokonanego przez X.Y. zgłoszenia o przestępstwie, wskutek czego naruszono dobra osobiste X.Y. w postaci dobrego imienia, godności, czci, prawa do prywatności, poszanowania jej kalectwa i wolności od drwin i szykan z tej przyczyny”,
- ☛ a ponadto - uszczegóławiając treść żądania o „**usunięcie nagrania z portali internetowych**” - zobowiązał stronę pozwaną do „podjęcia czynności mających na celu usunięcie telefonicznego nagrania zgłoszenia przez powódkę o popełnieniu przestępstwa z portali internetowych, na których nagranie to zostało umieszczone, w tym w szczególności

zwrócenie się w tym celu z odpowiednim żądaniem do właścicieli lub administratorów portali".

- ☛ Skarga kasacyjna, wniesiona od tej części wyroku, w której strona pozwana została zobowiązana do podjęcia czynności mających na celu usunięcie nagranej rozmowy z portali internetowych oraz zwrócenia się z odpowiednim żądaniem do właścicieli lub administratorów portali, oparta została na zarzucie **naruszenia art. 325 k.p.c. oraz art. 24 § 1 k.c.**
- ☛ STANOWISKO
SĄDU NAJWYŻSZEGO
- ☛ W judykaturze wielokrotnie zwracano uwagę na konieczność **redagowania sentencji orzeczenia w sposób zawierający precyzyjne i samodzielne rozstrzygnięcie o żądaniu**, bez potrzeby dokonywania dalszych czynności, należących ze względu na swój przedmiot do postępowania rozpoznawczego.
- ☛ Sformułowanie w sentencji rozstrzygnięcia o żądaniach stron **nie może stwarzać wątpliwości co do treści wyroku i musi umożliwiać jego wykonanie** (przykładowo: uchwała siedmiu sędziów Sądu Najwyższego [zasada prawna] z 20 września 1988 r., III CZP 37/88, OSNCP 1989, nr 3, poz.40; wyrok Sądu Najwyższego z 16 lutego 2012 r., III CSK 201/11, OSNC-ZD 2013, nr 3, poz.50).
- ☛ W orzecnictwie dotyczącym spraw o naruszenie dóbr osobistych również wskazuje się na konieczność **redagowania sentencji wyroku w sposób kategoriyczny i wykluczający pozostawienie jej konkretyzacji którejkolwiek ze stron** (wyrok Sądu Najwyższego z 19 stycznia 1982 r., IV CR 500/01, OSNCP 1982, nr 8-9, poz.123).
- ☛ W wyroku należy więc określić **konkretne czynności (zachowania), które pozwany powinien przedsięwziąć w celu usunięcia skutków naruszenia.**
- ☛ Takie wymaganie znajduje uzasadnienie nie tylko w prawie procesowym, lecz odpowiada także brzmieniu **art.24 k.c.**
- ☛ Opis tych czynności powinien być na tyle jednoznaczny, aby wierzyciel i organ egzekucyjny mogli na podstawie sentencji wyroku stwierdzić, jaki sposób egzekucji należy wdrożyć w celu wykonania świadczenia, a także – co odnosi się również do pozwanego - w jakim momencie wyrok został w całości wykonany.
- ☛ W przeciwnym razie wyrok jest niezdatny do egzekucji sądowej.
- ☛ w orzecnictwie dotyczącym sposobu redagowania rozstrzygnięcia o żądaniu powoda w sprawach o naruszenie dóbr osobistych utrwalony jest pogląd, że
- ☛ **sąd może ingerować w treść żadanego oświadczenia przez ograniczenie zakresu treści bądź uściślenie określonych sformułowań** (wyroki Sądu Najwyższego z 22 grudnia 1997 r., II CKN 546/97, OSNC 1998, nr 7-8, poz.119; z 11 stycznia 2007 r., II CSK 392/06, nie publ.; z 8 października 2008r., V CSK 153/08, nie publ.; z 6 lutego 2013 r., V CSK 123/12, nie publ.).

- ☛ Formuła sentencji zaskarżonego wyroku, w której treść zasądzzonego świadczenia określona została przez zobowiązanie pozwanego „do podjęcia czynności mających na celu usunięcie telefonicznego nagrania z portali internetowych, w tym w szczególności zwrócenie się w tym celu z odpowiednim żądaniem do właścicieli lub administratorów portali” **nie czyni zadość tym wymaganiom.**
- ☛ Świadczenie usług drogą elektroniczną
- ☛ Podstawowe ramy prawne funkcjonowania usług pozwalających na wprowadzenie do sieci określonych treści i ich udostępnianie osobom trzecim reguluje **ustawa z 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną**, dalej jako „u.ś.u.d.e.” (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1422).
- ☛ Przepisy tej ustawy określają obowiązki usługodawcy związane ze świadczeniem usług drogą elektroniczną, zasady wyłączania odpowiedzialności usługodawcy z tytułu świadczenia tych usług oraz zasady ochrony danych osobowych osób fizycznych korzystających z usług świadczonych drogą elektroniczną.
- ☛ Internetowe portale społecznościowe tworzone są przez użytkowników Internetu z wykorzystaniem infrastruktury informatycznej udostępnionej przez usługodawców (tzw. **user generated content**, Web2.0).
- ☛ W konstrukcji tej funkcjonuje podmiot udostępniający infrastrukturę informatyczną, a więc świadczący usługę drogą elektroniczną (**servis provider**) oraz podmioty wprowadzające do sieci określone treści (**content providers**).
- ☛ Pierwszy z wymienionych podmiotów (servis provider) umożliwia użytkownikom umieszczanie w sieci określonych treści w zarządzanym przez siebie systemie oraz udostępnia je innym osobom, nie kontrolując ich treści.
- ☛ Zachowania tych podmiotów co do zasady odpowiadają znamionom usługi tzw. **hostingu**.
- ☛ Okoliczność, że podmioty świadczące usługi hostingu (podobnie jak podmioty umożliwiające sprawny dostęp do portali internetowych) **tylko pośredniczą w udostępnianiu drogą elektroniczną treści pochodzących od osób trzecich** rzutuje na ukształtowanie zasad ich odpowiedzialności za naruszenie praw podmiotowych osób trzecich lub naruszenie obowiązujących przepisów prawa w związku z treścią przechowywanych danych.
- ☛ W świetle art.12 - 15 u.ś.u.e.d. podmioty pośredniczące zwolnione są od odpowiedzialności cywilnoprawnej (zarówno za sprawstwo, jak i pomocnictwo), administracyjnej oraz karnej za zawartość udostępnionych materiałów, nie są one bowiem - zgodnie z art.15 u.ś.u.d.e. - zobowiązane do sprawdzania (monitorowania) przekazywanych, przechowywanych lub udostępnianych danych.
- ☛ Innymi słowy, **brak wiedzy o treści udostępnionych informacji jest zasadniczym warunkiem uchylenia odpowiedzialności tych podmiotów.**
- ☛ Warunek ten skonkretyzowany został w **art.14 ust. 1 u.ś.u.d.e.**, który stanowi, że nie ponosi odpowiedzialności za przechowywane dane ten, kto udostępniając zasoby systemu

teleinformatycznego w celu przechowywania danych przez usługobiorcę **nie wie o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności**, a w razie otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze danych lub związanej z nimi działalności niezwłocznie **uniemożliwi dostęp do tych danych**.

- ☛ Z regulacji tej należy a contrario przyjąć, że **odpowiedzialność podmiotu świadczącego hosting** jest możliwa w dwóch przypadkach, a mianowicie:
- ☛ gdy posiada on **wiedzę** o bezprawnym charakterze udostępnionych za jego pośrednictwem danych
- ☛ a także wtedy, gdy mimo otrzymania urzędowego zawiadomienia lub uzyskania wiarygodnej wiadomości o bezprawnym charakterze udostępnionych danych **nie uniemożliwił** on dostępu do tych danych.
- ☛ Sąd Najwyższy, dokonując wykładni art.14 ust. 1 u.ś.u.d.e., w wyroku z 8 lipca 2011 r., **IV CSK 665/10** (OSNC 2012, nr 2, poz. 27) trafnie wywiódł, że **usługodawca świadczący usługi polegające na umożliwieniu bezpłatnego dostępu do utworzonego przez siebie portalu dyskusyjnego nie ponosi odpowiedzialności za naruszenie dóbr osoby trzeciej, chyba że wiedział, że wpis na portalu narusza te dobra i nie usunął go niezwłocznie**.
- ☛ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi
I ACa 1301/15
- ☛ Z uzasadnienia...
- ☛ Sąd pierwszej instancji badając czy pozwanemu można przypisać odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych powoda prawidłowo przy tym odniósł się do przepisów **ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną**, przyjmując że
- ☛ odpowiedzialność usługodawcy świadczącego usługi drogą elektroniczną w świetle art. 14 powyższej ustawy może aktualizować się wtedy, gdy zostanie powiadomiony o wpisach zawierających treści naruszające dobra osobiste innej osoby, ewentualnie poweźmie o nich wiarygodną wiadomość, a **mimo to nie uniemożliwi niezwłocznie dostępu do nich**.
- ☛ Do sfery ustaleń faktycznych należało natomiast **wyjaśnienie, w jakiej dacie usługodawca został o tych naruszeniach powiadomiony, oraz w jakiej formie powiadomienie to nastąpiło**.
- ☛ Usługodawca nie ma wprawdzie obowiązku monitorowania sieci, jednakże sytuacja, w której po stronie usługodawcy istnieje stan wiedzy o fakcie naruszenia czy też bezprawnym charakterze tego naruszenia prowadzi do wystąpienia odpowiedzialności po stronie usługodawcy (por. wyrok SA w Lublinie z 18 stycznia 2011 r., sygn. akt I ACa 544/10,
- ☛ Z poczynionych ustaleń faktycznych wynika, że powód zwrócił się o usunięcie anonsu już w dniu 27 grudnia 2011 r., i w tym samym dniu o godzinie 14.34 uzyskał informacje, że zniknie on w ciągu godziny.

- ☛ Z technicznego punktu widzenia usunięcie niechcianego wpisu następuje błyskawicznie: zaznaczenie wpisu, kliknięcie „usuń” i ewentualne potwierdzenie zamiaru usunięcia.
- ☛ Biegły zaznaczył przy tym, że **administrator strony internetowej ma pełny zakres uprawnień do zarządzania stroną w tym do natychmiastowego usuwania niechcianych treści.**
- ☛ Zważyć przy tym należy, że w toku postępowania pozwany nie wskazywał, iż wcześniejsze usunięcie ogłoszenia nie było możliwe z uwagi na to, że wnioski i zgłoszenia musiały być rozpatrywane zgodnie z kolejnością ich wpływu.
- ☛ Na pozwanym ciążył obowiązek wykazania, czego nie uczynił, że usunięcie wpisu nastąpiło niezwłocznie.
- ☛ Powyższe zaniechania pozwanego stanowiły naruszenie dobra osobistego powoda w postaci prawa do prywatności, bowiem w anons naruszał sferę prywatną życia powoda, z którą, z uwagi na opieszałość pozwanego, mogły zapoznać się kolejne osoby.
- ☛ **OCHRONA WIZERUNKU**

Art. 81.

- ☛ **1. Rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej. W braku wyraźnego zastrzeżenia zezwolenie nie jest wymagane, jeżeli osoba ta otrzymała umówioną zapłatę za pozowanie.**
- ☛ **2. Zezwolenia nie wymaga rozpowszechnianie wizerunku:**
 - 1) osoby powszechnie znanej, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych, w szczególności politycznych, społecznych, zawodowych;
 - 2) osoby stanowiącej jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza
- ☛ W ustawie o prawie autorskim nie znajdziemy definicji wizerunku.
- ☛ Dookreślenia tego pojęcia należy szukać w orzecznictwie.
- ☛ Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 30.01.2014r., sygn. akt I ACa 1452/13 wskazał: **„Pojęcie wizerunku obejmuje dostrzegalne, fizyczne cechy człowieka, tworzące jego wygląd i pozwalające na identyfikację osoby wśród ludzi (...)”**.
- ☛ Publikacja czyjegoś wizerunku w Internecie czy też wykorzystanie go w celach reklamowych, marketingowych itp. wymaga stosownej zgody sfotografowanej osoby.
- ☛ Taka zgoda może być wyrażona ustnie, na piśmie, w formie aktu notarialnego – jednak niezależnie od formy wyrażenia zawsze musi być wyraźna, **nie może być dorozumiana.**
- ☛ Co do zasady udzielona zgoda może być odwołana, jednak skutki takiego działania powinny zostać uregulowane w umowie.
- ☛ W ustawie o prawie autorskim zastrzeżone są trzy sytuacje, w których można publikować wizerunek danej osoby nie mając jej zgody:

- ☛ kiedy dana osoba otrzymała **zapłatę za pozowanie**. Wynagrodzenie jest bowiem w tym przypadku równoważne z udzieleniem zgody na publikację;
- ☛ kiedy dana osoba jest „**powszechnie znana**, jeżeli wizerunek wykonano w związku z pełnieniem przez nią funkcji publicznych,„. Nie jest dopuszczalne publikowanie prywatnych zdjęć osób publicznych;
- ☛ kiedy dana osoba stanowi **część większej całości** – np. koncertu, zgromadzenia. Publikacja jest możliwa, jeśli dana osoba nie jest „głównym akcentem” fotografii, tzn. jeśli po usunięciu wizerunku zdjęcie nie straci swojego charakteru, sensu:)
- ☛ Co do zasady **rozpowszechnianie wizerunku wymaga zezwolenia osoby na nim przedstawionej**.
- ☛ Zasada ta może być wyłączona na podstawie innego wyraźnego przepisu ustawowego.
- ☛ **Zgodnie z art. 20 ust. 2a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji** (Dz. U. z 2016 r. poz. 1782 ze zm.) Policja może pobierać, uzyskiwać, gromadzić, przetwarzać i wykorzystywać w celu realizacji zadań ustawowych informacje, w tym dane osobowe m. in. o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego oraz o osobach o nieustalonej tożsamości lub usiłujących ukryć swoją tożsamość, także bez ich wiedzy i zgody.
- ☛ Czy treść tego przepisu zawiera upoważnienia dla Policji do rozpowszechniania wizerunku danej osoby poprzez jego publikację na stronie internetowej?
- ☛ **Zasada domniemania niewinności (art. 42 ust. 3 Konstytucji RP).**
- ☛ Jak wynika z orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (m. in. wyrok z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie **Shuvalov v. Estonia**, skarga nr 39820/08) domniemanie niewinności zostaje pogwałcone, kiedy wypowiedź urzędnika państwowego dotycząca osoby oskarżonej o popełnienie czynu zabronionego odzwierciedla opinię, iż osoba ta jest winna, zanim wina została udowodniona zgodnie z ustawą.
- ☛ Wystarcza nawet, wobec braku jakiegokolwiek oficjalnego stwierdzenia, że istnieją powody sugerujące, iż urzędnik ten uznaje oskarżonego za winnego.
- ☛ Trybunał podkreśla znaczenie doboru słów przez urzędników państwowych w ich wypowiedziach, zanim dana osoba zostanie osądzona i uznana za winną popełnienia czynu zabronionego.